

نسخه سی ۱۰ غروشد

صاحبی، مدیری محری :

اسلامك نفعنه خادم مقالات
مع الت شكر قبول ونشراولونور
يازانك شخصيتي دكل، يازينك اهميتي
نظردقته آلتير .
كلن يازيلردن شايان قبول كورولنلر:
تاريخ ميراسيله :رج ايديلير .

محفصل

۱۳۴۸

علمي، ادبي، اجتماعي وشميريلك

شهری مجموعہ در

۱۳۴۱ صفره مخصوص نسخه

عدد : ۲۸

اداره خانه سی : آقسرائده
ملا کورانی محله سنده مهتر
سوقاغنده ۳ نومرولوخانه

مرکز توزیعی :
باب عالی جاده سنده (اتحاد
تجارت) کتبخانه سی

آبونه بدلی :
سنه لکی ۱۲۰ غروش
آلتی آیلنی ۶۰
اوج آیلنی ۳۰

جلد : ۳

مذمرجات :

محفصل دینی و علمی : احتجاب و تستر شرعی — اسکلیلی عاطف اندی . سما — احمد نعیم بک . تورکک ابدی
محفصل ادبی : طفر تاریخلری — سعود بک ، شیخ رمزی افندی ، اجسان محوی بک ، طاهر المولوی .
ابوالفتح البستی نك برقصیده سی و منظوم ترجمه سی — دیاربکرلی سعید پاشا . غزل — محمد صادق
افندی . خولیا کونلری — عبدالباقی عزیز افندی . ایکی رباعی — طاهر المولوی .
محفصل تاریخی : ام عماره — طاهر المولوی . عثمان شمس افندی — حسین و صاف . بر ضیاع عظیم —
سعود المولوی بک . داود پاشا قیشله سی اوکنده اوق آتیشی — طاهر المولوی .

بوندنبشقه (عن ام سلمة رضى الله عنها قالت
لرسول الله صلى الله عليه وسلم حين ذكر الازار
فالمرأة يارسول الله فقال ترخي المرأة من ثوبها شبرا
فقاتل اذا تنكشف عنها قال فذراعا لا تزيد عليه
كذافي مشكاة المصابيح) حديث شريفى موجبجه
قادين البسهسى طوپوق كيمكردن قيصه ويرده
سورونه جك درجده اوزون اولماقده شرطدر.
ايشته تترك شكى خصوصنده دين جليل اسلامك
نقطه نظرى بودر .

البسهك رنكه، بچمه كلنجه : دين جليل
اسلامده بوكا دائر صراحت بولنديغندن بالاده
بيان اولنان شرطراخلال ايدلمك اوزره خصو-
صات مذكوره قادينلرك ذوقه براقيلمش اولدينى
آ كلاشيمايور. مابعدى وار اسكللى

محمد عاطف

سما

« محفل » ي مطالعه ايدر كن يكرمى دردنجى
عدنده اديب متفنن محمد عزت بك « فضا وسما »
عنوانلى مقاله سى ده منظور چشم استفادهم اولدى.
مختصر اولمقله برابر سما حقنده آراى مختلفهك
مشهرى اولمق مزيتنى حائر اولان اوبحشك فته تعلق
ايدن جهتلىرینه طوغرو اجاله قلم ايتك اختصاص
واقدارمك خارجنده اولدينى ايجون اوسطرلرى
يالكنز مستفيدانه اوقومقله اکتفا ايتدم . آنجق
اوساحهك خارجنده اولارق مقاله ده علوم حاضره
نظرياتى ايله معتقدات دينيه مزى تفریب وتوفيق
ايتك اوزره غازى احمد مختار پاشا مرحومندن اقتباس
اولوفان سطرلره دائر بعض ملاحظاتى عرض
ايتمكده كنديمى آلاميورم .

علوم جديدهك آرا مزده سمة انتشارى
چو غالدجه بونلرله معلومات دينيه مز آراسنده

شافى بر كوزدن بشقه تماماً يوز عورت اولوب
سترى لازم اولديغنه ، حفيلىر ايسه صاحلر ،
قولاقلر ، چكهك آلتى ، بويون ، كردان ، كوكس
تماماً عورت اولوب ستر اولمهنسك لزوم و وجوبنه
قائل اولمقله برابر چكهك اوستندن آله وارنجه به
قدر كاملاً يوز ايله كوزلرك عورت اولمديغنه وبو
مواضعك كشفى جائز اولديغنه ومتأخرين حفيه ده
باعث فتنه اولمق احتمالى بولندينى ايجون يالكنز
كنج قادينلرك احتياطاً يوزلرينى ستر ايتلرينك
لزومنه ذاهب اوله رق يوز حقنده تترك كيفيتى
خصوصنده اختلاف ايتملردر .

فقط عموم صحابه كرام وبتون مجتهدين عظام
حضراتى تترك اهل واساسى نصوص قاطعه قرآنيه
واحاديث شريفه ايله ثابت واعتقادى واجب برحكم
قطعى اولديغنده اجماع و اتفاق ايتملردر .

بناءً عليه ديكر فرائض قطعيه كي تسترده فرض
قطعى اولديغندن منكرى حدود ودائرة اسلاميتدن
خروج واساسات دينيه دن ارتجاع ايله ارتكاب
كفر ايتمش اولور .

بيان اولنديعى طرز اوزره تستر شرعى به رعايت
ايتيان قادينلرده كناهكار اولوب فعللرينه كوره
عقوبت وعذاب الهى به مستحق اولورلر .

شونى ده عرض ايديمكه : شريعت غراى
احديه تترك صورتى شو وجهله تحديد وتعيين
ايتلشدر : بلوغه ايرمكدن اعتباراً هر قادين شرعاً
آچيلمسنة رخصت ويريلن اعضاسى مستثنا اولمق
اوزره باشندن طوپوقلرينه قدر جميع بدنى بورويه جك
خارجى برالبسه كيمليدركه (لعن الله الكاسيات العاريات
= صورتده البسه لى ، حقيقتده عريان قادينلره جناب
الله لعنت ايتسون) حديث شريفى مقتضاسنجه
اوالبسه ، اعضا بللى اوله جق درجده طار وايجه
اولمايليدر .

مباینت اولوب اولمادیغنی آراشدیرمق مراقی بالطبع
آرتمشدر . دین اسلامی تبعده همتی قاصر اولانلر
- هرگونه عقیده دن تجرده امکان اولمادیغنی ایچون -
اساطین علم جدیدک ظواهر افکارینه تمسک ایدهرک
آبا و اجدادلرندن منتقل عقیده نی عن جهل ترک
ایله ادیان سماویه سالکانی میانندن ظاهراً اولماسده
باطناً چیقمشلردر . عقیده سنی فدا ایتیملرک ایسه
اکثریتی مغایرفن ظن ایتدکاری نصوصه یایشوب
علوم وقوننی جف القلم رد ایتدکاری حالده حقایق
علمیه نی رد وانکارکده واهی بر حاققت اولدیغنه
قائل اولانلری بعض نصوص کریمه نی تأویله چالیشدیرق
مباینلری ظن ایتدکاری معلومات فیه ایله تألیف
ایتمک ایستلر . بنم بوراده سوبلیه جکم سوزلر ایشته
بوصوک قسمه ، یعنی مؤوله یه عائددر . بونلر ، مصدری
وحی اولان علملر قدر منشأی عقل وتجربه
اولان علومه ده حرمت ایدنلردر . وهرایکی طرفی
باریشدیرمق ایچین واقع اولان غیرتلی حقیقه
تقدیره شایاندر .

آنجق شونی ده آچیقجه اعتراف ایدلم که
نصوص کتاب کریمی بالمومی کبی شکل و صورتدن
عاری ، دها طوغروسی هرشکل و صورتی آلفه
مستعبرشی عدايدوب هر یکی چیقان نظریه و فرضیه
قالنه تأویل ماکنه سیله زورلایه زورلایه صوقفه
چالیشمق و صوکنده « قرآن کریمه باقکمز بوده
وارمش ! » دییه مفتخرانه برتهیجه کندینی قایدیرمق
دینه خد ، بدن زیاده اهل دینه ضرردر . کتاب اللهک
عظمتنی اظهار ایدیم دیرکن هر راست کلنک افکار
ومطالعانه تر جان عدايدهرک قدر وشانه حرمتسزلک
ایتمکدر . ابنای بشردن هر هانکی بر شخصک فکر
وانظرندن قطع النظر وحی اولونان کتاب مبینک
نظم جلیلی حد ذاتنده البته بر معنی افاده ایدر .
اومعنائی تغیره چالیشمق ایجه دوشونولسه زید

وعمر وک ، فلان ویا فلاک فکرینه ملایم بر حاله
کثیرمک ، دها آچیقجه سی نظم جلیلک اصل معناسنه
بوکی اشخاصک افکارینه ملایم دوشمه دیکجه ایمان
ایتمه مک دیمکدر . حسن نیتله و صرف دینلرینه
خدمت آرزوسیه بوکی تأویلاته میل ایدنلری
اتهام ایتک خاطرمدن کچمز فقط بوکیلرینی افراطدن
منع ایچون بویولک تهلیک لریخی کوسترمکده بر
وظیفه در .

نصه معتقد اولانلر البته اونک بر مفهومی
اولدیغنه ده قائلدرلر . حال بوکه بو مفهوم نه ایسه
اودر . تبدل وتغیر ایتمز . حکما وفلاسفه نک
علوم تجربیه وعقلیه سی ایسه دائماً استحاله وتکامله
معروض اولوب بر عصرده عامه اهل علمک مقبولی
اولان بردعوی دیگر عصرده مردود اولور .
ارباب علوم دائماً تحری حقایقه چالیشدقلری حالده
کافه حقایق کشف ایتدکارینی هیچ بر زمانده ادعا
ایده منزلر . ناصل ایده بیلیرلرکه بویه بردعوی
علوم وقونک آرتق توقف ایتدیکنی ، ترقیه
قابلیتی اولمادیغنی ادعا ایله برابردر . بالعکس ارباب
علمک ساحه معلوماتی توسع ایتدکجه مجهولات ایله
نماس نقطه لری آرتار وچوق شی بیلورزدعواسنی
سرد ایتمکده کی جرأتلری منکسر اولور . بوسیدیه
اعصار مختلفه ده کی نظریات علمیه مک ، فرضیاتک
متباین وحقی مناقص اولماسندن طولایی اونلری
معاتب طوتمق حقسزلق اولور . اونلر آرایچیدر
وهر آرایچینک مطلوبنه ظفریاب اولماسی لازم کلز .
اونلر حادثات وشئون کائنات آراسنده مناسبت
وارتباط عقده لرینی کشفه چالیشیر و ممکن اولدیغنی
قدر چوق شونی علت واحده یه اسناد ایدرلر سه ده علت
فرض ایتدکاری شأن عمومی وکلینک علیتی برکشف
جدید ایله ضعفه اوغراینجه اوئی بر اقوب باشقه
بر علتک وجودینی فرض ایدرلر . اونلرجه بر نظریه نک

انکاری بر آزمیرک یا لامش ارباب معلومات ایچون
 حماقت صایلیور. حال بوکه آینشتاینک قولاقلمزی
 طولدیران ولوله لی تدقیقاتی حادثات و شئون معلومه یی
 لایقینه ایضاح و تعلیل ایچون بویله بر فرضیه احتیاج
 اولمادیغی اثباته طوغرو کیدور. اثرده بویله.
 ضیا، حرارت، الکتریسیته... الخ کبی قوای
 طبعیه نك جسمدن جسمه، محیطدن محیطه انتقالی
 توجیه و تعلیل ایچین بواسطه نقلیه احتیاج کور مشلر
 و بو خدمتی «اثر» نامی ویردکاری و بوتون کون
 و مکانیک، ابعادایله اجسامک ایچنی طیشنی طولدیران
 خواص ماده دن همان همان عاری بر ماده یه کوردور.
 مشلر در. شیمدی بوده زائد بر فرضیه کبی تلقی
 ایدلمک اوزره. کذا کائنات مادیه غیر متاهیدر
 عقیده سی حاکم اولوب طورورکن خیال بشری
 تصور ایدیه میه جک علوی شاهقه لره یوکسلتن
 یوفکر لطیف و جاذبه نروده ایسه اعتباردن
 دوشه جک کبی کورونیور. ینه آینشتاینک ادعای
 ثبوت بولورسه کائنات مادیه نك تنه یسنه قائل اولمق
 ضرورتی حاصل اولاجقدر. الحاصل علومک
 مثبت اولان قضایایسی بر طرفه قالدقن صوکره
 اربابی بیننده نظریه و یا فرضیه اولارق شیوع بولمش
 و مظهر قبول اولمش مرهانکی قضیه یی آله کز
 - حقایق اشیایی کشف ایتک و معلومات مثبت
 یکوننی قبار تمق یولنده خطوه خطوه ایلری کیده ییلمک
 اوزره موقتاً تسلیم ایدلمکه برابر - خلاقی ثابت
 اولور اولماز در حال رد وانسکار اولونمغه نامزد
 قضایادن عبارتدر. بر دورده کی فرضیات علمیه
 اودورده حاکم اولان طرق علمیه اعتباریله نه قدر
 متماسک وهم آهنگ اولورلرسه اولسونلر اعصار
 مختلفه فرضیاتی ایستر ایسته من متناقض دوشرلر.
 ادوار مختلفه علمیه نك تناقضی ایسه علمه شین
 کتیر من. بلکه تجربه یه مستند علومک کوندن کونه

شرط مقبولیتی الکچوق حادثات و شئون توجیه
 و تعلیل خدمت ایتمه سیدر. قانون کلی فرض اولوبان
 قضیه نك مستثنائی ظهوره کلدیمی، یا خود او قانونی
 دائره شموله ادخال ایدمک ده ها کلی بر قانون
 بولوندمی نظریه دیکشیر و اعتباردن ساقط اولور.
 بوندن طولانی، مثلاً بیک سنه دن زیاده هر کونه شک
 و شبهه دن عاری بر حقیقت محضه اعتقاد اولوبان
 بطالمیوس نظریه فلکیه سی قوپرنیق نظریه سنک
 ظهوری ایله او قدر مهجور اولدی که بو کون شمسک
 ارض اطرافده حقیقه دور ایشدیکسه قائل اولمق
 بک قابا بر جهالت صایلمقددر. حال بوکه ینه،
 بو کونکی اساطین علمدن پوانقاره کبی بر ذات :
 « قوپرنیق نظریه سنی طبعه ده ها موافق و ملایمدر
 دیه قبول ایدور. یوقسه بوکا اولان اعتقاد من،
 خلاقی تصور محال اولان بر حقیقتی قبول و اذعان
 ایتک قیلندن برشی دکلدر، دیمک ایستور. انتشار
 ضیانت صدور طریقله واقع اولدینی اعتقاد اولونوب
 طورورکن اهتزازات اثریه نك پیدری انتقالی
 سایه سنده حاصل اولدیغه اینامغه باشلادیلر.
 شیمدی ایسه ینه اسکی نظریه یه عودت اماره لری
 خفیفدن خفیفه بلیرمکه باشلایور. کذلک نیوتن دن
 بری جاذبه عمومی اعتقادی او قدر ذهنلره ملایم
 کلوب کولکشدی و کوا بک سیر و حرکتی اعتباریله
 حساباته او قدر اویغون دوشدی [*] که آرتق
 [*] او قدر اویغون که فلکی شهر فرانسه «لووهریه»
 کچن عصرده اورانوس سیاره سنک نظری اولارق قطع
 ایتمه سی لازم کلن محرک ایلر رصداتک ویردبکی حرکتی
 مقایسه ایدمک و بومقایسه نك استلزام ایتدی حساباتی
 او طه سنده یابارق ده اونه ده شیمدی (نپتون) دیدیکمز
 سیاره نك وجودنی کشف ایتمش و بو کشفی دیگر راصدلرک
 رصداتی ایلر تأیید ایتددر. لووهریه حساباتندن و بو طقوزنجی
 سیاره نك وجودندن او قدر امین ایدی که بالحساب تعیین
 ایتدیکی استقامته طوغرو دوربینی توجیه بیلر لزوم
 کورمه مش دیرلر.

ترقیسنه دلالت ایتدیکی ایچون شرف ویریر ..
 آنجق شوکا جلب دقت ایتک کرکدرکه بر
 عصرده کی فکر و نظری افاده ایدن الفاظ و عبارات
 ایله عصر دیکرده کی نقیضی بیان ایدن سوزلر البته
 متباین اولورلر. یا حال بویله ایکن عینی نضی هر دورده اهل
 تجربه نك نتایج فکریه سنه تطبیقه قالدیشیق بومعانی
 متناقضه بی نصوصه تحمیل ایتک دیمک اولمازمی ؟
 از جمله شوسما بحثده اسلافز بطلمیوس نظریه سنک
 تحت تأثیرنده اولدقلری ایچون سهاوات سببی یدی
 سیاره نك فلککری ایله تأویل ایتدیلر . او مسلك
 فلکینک خلافی ذهنلرینه خطور ایتهدیکی ایچون
 سطحده کواکب ثابته جیوی کی فاقیلی فرض
 ایدیلن فلک ثوابته ده کرسی ، فلک اطلسه ده
 عرش نامنی و یروب دین ایله فنی کویا تألیف
 ایتدیلر . روایت یولنی براقوب اک بویوک همتی
 عقلیاته صرف ایدن « تفسیر درایت » صاحبکری
 علماده هپ بویولک سالککریدر . فقط صوکره
 نه اولدی ؟ اونظریه کنندی تاروپود کرفتی ایچنده
 بوغولوب قیمتدن دوشنجه، ینه برنظریه دن باشقه
 برشی اولیان قوپرنیق نسق فلکیسی غلبه ایدنجه
 اوتفسیرلر هپ حکمدن ساقط اولمادیمی ؟
 بوکونده « والشمس تجری لمستقر لها »
 و « وکل فی فلک یسبحون » کی آیات کریمینی
 قوپرنیق نظریه سنی تعلیم و تاقین کی تلقی ایدنلر
 ینه اوخطایه دوشویورلر . از جمله مرحوم غازی
 احمد مختار پاشانک « سرائر القرآن فی تکوین و افنا و اعاده
 الاکوان » اسمنده کی اثرنده سردایتدیکی مطالعات ده
 پک جوشلی برحمت دینه محصولی اولقله برابر
 کندیسنی غایه سنک جهت معکوسه سنه کوتورمشدر .
 بوکتابک مباحث مختلفه سننده کی تاویلاتی برر برر
 انتقاد ایتک بزی پک اوزاقلره کوتوره جکی ایچون بوندن
 صرف نظر ایده رز . یالکز موضوع بحث « فضا

وسما » مقاله سننده نقل ایدیلن عبارده سنی ایراد ایتک
 دعوا سزک نه قدر جالب نظر اولدیغنی اثباته کفایت
 ایدر .

باشمزک اوستنده قبه کی کوک رنکده برشیدک
 وجودی نوع بشر موجود اولایدن بری کوزی
 اولان هر فرد ذی شعورک محسوس و مشهودی
 اولا کیشدر . ادیان سها و یه ده بوشهردی تقویه و تأیید
 ایده رک سها دینلن بوقبه نك بر دکل ، یدی اولدیغنی
 واونلرکده اوتنه سننده کرسی ایله عرشک بولوندیغنی
 ناسه تعلیم ایدنجه خلق ینه محسوس و مشهوده
 تبعاً بورنکی بوسالردن ایدکنک - یعنی سها دنیانک -
 رنکی ظن ایتمش . قوپرنیقدن بری کلن اهل رصد
 سها دنیله بیله جک بر جسمک وجودینه مطلع اولاما-
 دقلری و اجرام کوا کی بعد مجردده ، فضا ده ،
 بوشلقده سابع اعتقاد ایتدککری ایچون بورنک ، هوانک
 رنکی اولدیغنی بعض تجارب ایله اثبات ایتمشلر و سها
 یوقدر دیمشلسه ده بونلرک نفی ایتدیکی سها واقعا خلقلک
 ماوی ظن ایتدیکی بر سها اولمش اولیور . یوقسه کتب
 مقدسه ده کی سهاواتک وجودینه نفیاً و اثباتاً هیچ
 بر دلیل ایراد ایتدککری یوقدر .

لسان عربیده ده « سها » یوکسکک معناسنه
 اولان « سمو » دن مشتق اولوب مادونه نسبة
 یوکسک اولان شیلره اطلاق اولونمشدر . آسمانه
 « سها » و جهنده « سهاوات » دینلیدیکی کی بلوطه ده ،
 یا غموره ده « سها » دینیر . حتی ثباته بیله یردن
 یوکسک اولدیغنی ایچین بواسم ویرلشدر . بناء علیه
 فوق جهتدن ارباب فلک سها دکلدر دییه اثبات
 ایده بیله جککری هر هانکی موجودک اوتنه سننده سها
 نامی ویریه بیله جک بر موجودک وجودینی نفی
 ایده جک هیچ بر دلیل علمی یوقدر و اولاماز .

بویله ایکن پاشا مرحوم ارباب فقه تبعاً خلقلک
 سها نامنی ویردیکی کوک قبه بی نفی ایتدکدن وینه

اونلرك قولنججه فوقزده فضاءدن باشقه برشي اولماديغنه كوره سما دنيلان شينكده فضاءدن عبارت اولاجغنه قرار ويردكن صوكره سما ، تعبير ديكرله فضا واحد ايكن ناصل اولمشده بعض آيات كريمه جمع صيغه سي ايله « سماوات » نظم جايلي وارد اولديغني استشكال ايدمرك آييده كي جواني ويريور :

« جو سماك چوق اجرامه ظرف اولديغندن آنلرك ، يعني مظروفك ذكرى قصد ايدلده سماك جمع صيغه سي اولان سماوات كلمه سنك استعمال ايدليكي دفعه ذمه تبادر ايدركه ذكر ظرف اراده مظروف قيلندن اولور . شو قدركه مظروف مذكور دخي كل وجزء اعتباريله ايكي قسمدر :

كل ، جو مذكورك كافه محتوياتي وجزء ايسه آندن برمقدار قيللدركه قرآن كريمك وقت نزولنده (سيارات) اسميله ارضك اطرافنده دور ايتديكي معلوم اولان شمس وقر ، زهره ، عطارد ، مريخ ، مشتری ، زحل ناملريله بنام اجرام سبعة ايدوكي آيات جليله نك معالرنده صراحة نمايان اولور . بوايسه ذكر كل ، اراده جزء قيللندن اولور . »

انصاف ايدلم . بوتأويلك نره سي كتاب اللهه وواقعه مطابق ، هانكي قسمي دين اسلامه نصرت صايلا بيلير ؟ بركره بو آكلاتيشه كوره سما فضاءدن يعني بوشلقدن ، تعبير ديكرله عدمدن عبارت اوليور . كتاب كريم ايسه سمايله ارضك مخلوق يعني ارضكده ، سماكده ممكنات موجوده دن اولديغني نزه خبر ووروب طوروركن آرتق فضاييله تأويلنه امكان قاليرمي ؟

تأويلك سقط طرفي يالكز بوكا منحصرده دكل . (سمايه) يه (سماوات) دينلمه سي ذكر ظرف اراده مظروف قيللندن اولديني سويلنيوركه بو كلفته ده حاجت يوقدر . زيرا كتاب كريمه جمع صيغه سي ايله (سموات) كلمه سي تكرر ايتديكي

قدرينه اومعناجه اسم جنس مفرد اولارق (سما) كلمه سي ده كثرته وارد اولمشدر . (وهوالذي في السماء اله وفي الارض اله) ، (أأنتم من في السماء أن يخسف بكم الارض) كي . بناء عليه فضا معناسنده كي برسماني جمع صيغه سي ايله ذكره هيسچ برسبب اولماديغني كي سماواتك يدي عددی ايله تقيد بيورلماسي ده سماك فضا معناسنه حمله ذاتا مانعدر .

هله بو عدد ايله تقيد بيورلماسي حقهده پاشا مرحومك بيان ايتديكي وجهي قبولدن عقلك نه قدر ابا ايدم چكي ادني ملاحظه ايله ظاهردر . فضايه سما ومظروفاتك تعددندن طولاني سماوات ديدردكن صكره ذكر كل اراده جزء (دها طوغروسي ذكر جزء ، اراده كل) قيللندن يدي به حصر ايدلمه سي نيرين ايله خمسة متحيره نك ارضك اطرافنده دور ايتديكي اوزمان خلقجه معلوم اولديغنه حمل ايتك برتوجيه شافي اولماديغني كي (سبع سموات) نصندن اوزمان عربك سياراتي بيلديكنه استدلال ايتكده طوغرو دكلدر . زيرا قرآن كريمك ايلك مخاطبلري اولان قوم عرب او عصرده كي سائر اقوام كي يالكز بو اجرامك دكل ، بوتون ثوابتكده ارض اطرافنده دور ايتديكنه قانع ايدلر . حتى ديه بيليرم كه ديكر بيلدزلرك اهميتي اونلرك نظرلنده خمسة متحيره دن زياده ايدى . عربلر بروجي ومنازل قمرى بك ابي طائيرلردى وييلدزلرك چوغنه اسم ويرمشلردر . حتى هيسچ براسانده لسان عربيده اولديغني قدر بيلدز اسمي يوقدر ادعاسنه قارشى جدى بر اعتراضك بر طرفدن وارد اوله جغني ظن ايتم . اسمي خاصة قرآن عظيمده مذكور اولان اولان (شعري) بعض قبائلك معبودلري اولديني كي بر چوق بيلدزلرده ياغموره ، قوراكلغه ، صفوغه ، صيغاغه ، بركنه ، قحطه سبب عداولو نور وطلوع وغربلريله بوكي حادثات وقوع بولور

ظن ایدیلیدی . بوکا (نوء) دیرلر . لسان
شریعته رد اولونان (علم انواء) عرب جاهلیه نك
يك مقبولی اولان علملردندر . اهل انوایه کوره
بوکی حادثات مهمه یه علت مؤثره عد اولنان
پیلدیزلردن (سرطان ، شرطان ، بطین ، نجم یاخود
ثریا ، دبران ، هقعه ، جوزاء ، عذره ، ذراع ،
شعری ، نثره ، طرقة ، جبهه ، صرفه ، عواء ، سماك
(اعزل وراح) ، غفر ، زبانی ، اكلیل ، قلب القرب ،
شوله ، نعام ، بلده ، سعد الذابح ، سعد بلع ، سعد
السعود ، سعد الاخیه ، دلو ، سمكه) کی کواكب
طلوعی بزم منجم باشی جیب تقویمك صاغ کنارنده
(مواسم واحوال کواكب) خانه سنده کوردیکمز
شروحه بکزر احکامك وقوعه دلالت ایدرمش که
حالا بزم تقویملر مزده دوام ایدوب کان بوقیلدن
اشارات او عصرلرده کی تجارتك تمادیسندن باشقه
برشی دکلدرد . بویه اولنجه کوکلك یدی عددی
ایله تقییدی حین نزول قرآنده ارض اطرافده
یا لکمز یدی جرم سماوینك دورانی معلوم اولماسه
ناصل حمل ایدیله بیلیر ؟ یاخود عربك بطلمیوسك
مسلك فلکیسنه مطلع اولدیقه ناصل دلالت
ایده بیلیر ؟

برده خالق کائناتك (جل شانہ) یدیدن - دها
طوغروسی اعتقاد کلدان و یونانه کوره بشدن -
زیاده سیارات یاراتمش ایکن مسوق لهلری کندی
آثار عظمت و کبریاسی اظهار اولان آیات کریمه ده
عجزه عبادك علم ضعیفه استناد و جهل و غفلتلیخی
تا کید اتمه سی ، دها طوغروسی الداماسی یا قیشیق
آلیر شیلردنمیدر ؟

حجیت دینیله له الحمد قبلرنده سونمه مش اولان
منوران اسلامك دینه خدمت ایده جکمز و مقطوع به
اولان معانی نصوص ایله مظنون اولان فرضیات
علمیه و فیهی باریشیدیره جعز دینه یا کاش یوللره

صایمالرندن چیقاجق نتایج مهاسکی کوسترمك
ایچون نمونه کافیدر .

بروظیفهم دها قالیورکه سرودات آفهدن
احتمال که کرک دینه کرک علمه قارشی بولامش
اولان اذهان غافلینی بومسئله ده تنویردرد . بناء علیه
بویابده دین ایله عامك باریشیق لغنی ، نصوصك علمه
منافی کله میه جکخی کوسترملی یم که کتاب کریمك
حقنی علی قدر الاستطاعه ادا ایتمش اولایم . سوبلیه جکم
سوزلرده ذهول و خطا وارسه تصحیح ایده جک
ذواته تحفه شکرانی شیمیدن عرض ایلرم .

فکر عاجزانه مه کوره مقر ملائکه علویین اولان
سمواتك وجودی نصاً معلوم ایسه ده حقیقت
و کفیتلری و او عالملرده نه کی قوانین کونیه نك جریان
ایتدیکی کلیاً مجهولمزدرد . بونلرک یا لکمز موجودو مقر
ملائکه اولدقلرینه اعتقاد ایده رز . ملائکه کرامك
وجودینه ایمان ناصل واجب ایسه اونلرک مقری
اولان سمواتك ده وجودینه بلاتأویل ایمان واجبدر .
سماوات حقه نه فضا در ، نه ده فضا ایچنده کی اجرامدر
دیرز . حس و تجربه دن باشقه واسطه علم طائیان
علوم و قنون عصریه اربابی بو مضاجه سمان
خبردار اولمادقلری ایچون بالطبع سما واردرد
دییه مزلر . چونکه تجربه و مشاهدلری اورالره
تعلق اتمه مشدر . شو قدرکه یوقدرده دییه مزلر .
چونکه وارلغنی تصدیق تناقض عقلی به منجر اولاجغنی
اثبات ایدر برهان اقامه سنه یول بولامازلر .
بعضلرینك یابدینی کی ! « بزاوله برشی بیلیمورزه
بناء علیه یوقدر » دیمك یوقلغنی اثباته کفایت
ایتمز .

یکی اما سماوات واریسه زده ده در ؟ علم هیئتك
بحث ایتدیکی مجموع اجرامك اوتنه سنده اجرامك
او عقللره حیرت ، حتی دهشت ویرن اوزاقلقلری
فضایی نه قدر و سعتلی کوستریرسه کوسترسون ینه

و سعتلریله تصور ایتدکدن صوکره (وسع کرسیه السموات والارض) آیت کریمه سنک منطوق منیفنجه بوتون سموات و ارضی محیط اولان (کرسی) کلیر . کرسی بی ده عرش رحمن احاطه ایدرکه آنک عظمتنی تقدیر ایده جک اولجو و تعبیر ایده جک سوز یوقدر . کرسی ایله عرشک مقدار وسعتی حقیقه اجمالی بر فکر ایدینه بیلیمک ایچین ابوذر غفاری رضی الله عنک سؤانه قارشى طرف اقدس رسالت پناهیدن ویریلن آتیده کی جوابی ذکرایده لم : «یا اباذر ما السموات السبع والارضون السبع عند الكرسي الا خلقه ملقاة بارض فلاة وان فضل العرش على الكرسي كفضل الفلاة على الحاقة» یا اباذر ، یدی قات کواک ایله یدی قات یر کرسی به نسبت بر چولک اورتیه سنه آتش بر قبو ویا یوزوک حاقه سندن فضله برشی ذکلدور . عرشک کرسی به نظراً بیوکلکی اوچولک او حلقه به نظراً بیوکلکی درجه سنده در . «

نص کریمی بطلمیوس مذهب فلکیسنه توفیق ایتیمک ایسته یین علمامزک بو آیت جلیله ایله بو حدیث شریفی اعمال ایتیمکده یوقدر مساهله کار طاوانما . لری جای تعجیدر . اونلرک تأویلنجه کرسی فلک ثوابت ، عرش ده فلک اطلسدر . حالبوکه بوتأویل کواکبی سماء دنیانک دکل ، کرسینک زینتی عد ایتیمکی استلزام ایدر . بو محذوردن ده قورتلقی ایچون بطلمیوسک قبول ایتدیکی قاریشیق افلاکی ده ، بو افلاکک شفافیتلری ده قبوله مضطر قالمشلردر که یا کلش بر تأویلینه یا کلش دیگر تأویلی ویا تأویللاری ده آرقا سندن سور وکله مش اولبور . نصوصی تأویل ایده ایده ظواهر نظم کریمدن استفاده ایدیلجه جک نه قالایله جکی ایسه هر حالده جای تأمیلدر . برده قارئین محترمه نک نظر دقتلرینی شونقطه به جلب ایتیمک ایسته رم که کتب منزله ده کوزه دیلن

بر بعد متناهیدر . ریاضیونک نامتناهی دیدکاری کیتلر فلسفه ده کی نامتناهی مفهومندن چوق اوزا قدر . اونلر نامتناهی دیرکن ارقام ایله افاده سنده عجز بشر متحقق اولان برکیت عظیمه قصد ایدرلر که هر حالده متناهیدر . چونکه ریاضیات نامتناهی لری عدد یزینه قویوب اونلرله اعمال اربعه بی پک اعلا اجرا ایدوب طور یور . بونلر حقیقه غیر متناهی اولسه زیاده و نقصان قبول ایتمز و بو اعمالی حقلرنده تصوره امکان قالماز . ثانیه ده اوچ یوز بیک کیلومتره سرعتله ضیائی بزه آنجق یوز بیکلرجه سنده واردینی فرض و تخیل ایدیان اجرام بعیده نک اوتیه سنده عدم محض اولدیغنه دلیل عقلی و تجربی اولمادینی ایچون بزه کتاب الیهک خبر ویردیکی سهاوت او اجرامک اوتیه سنده در دیوروز . نته کیم (ولقد زینا السماء الدنيا بزینه الکواکب) آیت کریمه می بویابه بزه دینی برحمت قاطعه در . خالق ارض و سما جل و علا حاضر تلری سماء دنیائی یعنی قات کوکدن بزه الک یاقین اولاننی بویوک و عجیب برزینت ایله ، کواکب ایله تزین بویوردیغنی خبر ویریورکه بوندن الک یاقین سمانک عالم کواکبک اوتیه سنده اولدینی معناسنی چقارمقده هیچ بر محذور یوقدر . ییلدیزلری یونانیلرک اعتقادی وجه ایله برقبه قاقلمش اعتقاد ایتیمکده ضرورت اولمادینی ایچون سمانک کنیدیسی مشهودمنز اولماقده برابر بریسنده قالان کواکبی اوکا زینت دییه کوسترمکده حسه ملایم کلیر برطرز بیاندر .

قدرت و عظمت الهیه حقیقه غیر متناهی اولدینی ایچون الک قوی عقللری طور دوران بویعدینه قیصه بر مسافه دن عبارت قالوب عالم کواکبی محیط اولان سماء دنیانک اوتیه سنده ایکمنجی برسماء دها اوتیه سنده ینه اونی محیط اولان اوچنجه برسماء واردر . وهلم جراً . یدی قات سمائی یوقدر

بناء علیه اصولی فرضیات علمییه تأویل و توجیه
ایتمکدن ایسه اولنری خالق حکیمک تعالیم حقه سی
اعتقاد ایدوب نقیضلری اولان نظریات و فرضیاتک
حالده بر چور وک طرفی اولدیغنه اینانمق و بو
چور وکلکک ایرکچ میدانیه چیقما سانه انتظار ایتمک
اولادر .
احمد نصیم

تورکک ابدی وظیفه سی

بز تورکک ، بوتون شرقلیلر ، حتی عموم
آسیا اقوامی ؛ اجتماعی مرحله لریک نرسنده اولور .
سفق اولام ، اطوار و حرکات مزده یک اسکی
بر اصلتک بارز ایزلرینی طاشییرز . هله عجزدن
استفاده ایتمه مک ، امانه قلنچ چکمه مک ، مسافر-
پرورلکده افراطه وارمق کبی برکزیده خصائلده
یک بویوک برمشابهتمز واردر . انسانیتک بوغایت
یوکسک سجایاسی هر آسیالینک جینتمده مشترک
برلمه کبی بارلار .

منفعت ، نجیب افقار مزده ، هیچ بروقت
(دین) مرتبه سنه یوکسکه مه مش ، فضیله دن سوکره
کلن (موقع اعتدالی) دائماً محافظه ایتمشدر . بز
روحي قیمتلر مزنی کوچولتن هر شیئی دائماً
استحقار ایدهرز . باخصوص اسلامیتک دائره
نجاتنه کیرمش اولان شرقلیلرده ، فقر ایله یسارک
ایکی منهایسی آراسنده قرق درجه دن فضله فرق
یوقدر . زکات ، بودقیقه اجتماعییه یک کوزل
تسویه ایتمشدر . بوسایه ده طبیعتده موجود اولمیان
مساوات مطلقه خیالنه آوانلیدی کبی ، سعی و ذکا
فرقلرینک تأمین ایدمچکی سعه رفاه ایچونده الک
معتدل مقیاس قبول ایدلمش اولور .

کوکلری یک اسکی زمانلرده بولان برشکه
اصلتک ، هر شرقلینک روحنده برشته سی واردر .
وقیله محتشم ، منتظم حکومتلر ، مندرس ، پایدار ،

غایه انسانلرک عقل و تجربه سایه سنده کندیلک لرندن
کشف ایدمه بیله جکلری حقایق کونییه یی تعلیم دکلدر .
بوتلر بو مقصددن چوق دها مهم اولان عقاید
صحیحیه یی تلقین و عباداللاهک روحنی تهذیب و تقصیه
ایدهرک دارینده خیر و صلاح لرینه باعث اولان
احکام علمییه ، اعمال قلبیه و بدنییه ارشاد غایه
علیانه مقوجهدر . علوم طبیعه و فلکیه کک موضوع-
علرینه داخل اولان شیلردن آرا صیره بحث
اولونماسی ده محضاً شواهد قدرت ربوبیتی انظار
اولوالالبابه عرض ایچوندر . بالفرض کوا کبک
ارض اطرافده ، یاخود ارضک کندی محوری
اوزرنده دورنی تعلیم ایتمک مقصد شرعک خارجندهدر .
بر مؤمنه کوره بطلمیوس نظریه سنک ثبوتی ایله
قوپرینق نظریه سنک (حسن ظنه بناء) مبرهن
عد ایدمه سنک فرقی یوقدر . زیرا هر ایکی نظام
مادینک قدرت و ابداع خالقنه نسبتی بردر . فن
کورمش بر مؤمنک بنای اعتقادنی تزلزله اوهراته .
بیله جک یالکیز برشی اولابیلیرکه اوده اصولک
معلوم و محقق اولان مبرهنانه مناقض برشیئی احتوا
ایتمه سیدر . متواتراً بزه بالغ اولان نصوصده ایسه
له الحمد ذهنمزی آرز چوق تقلیط ایدمچک هیچ
برتناقض یوقدر . علوم و فنونک بوتون صفحات
تکاملنده ثابت اولمش ، فرضیه حالتدن چیقوب
حقایق مبرهنه صره سنه کچمش هیچ برشی بیلیمو-
رزکه نصوص کتابه معارض کلهرک وجدان
وایمانمزه بر عتده اشکال براقسون . نظم جلیله
هیچ برعصرک حقایق ثابته علمییه سنه منافی کله مک
خارقه سی ده اعجاز قرآنک الک کورمک ایستهمین
کوزلره چارپه جحق دلائل باهره سندن بریدر .
برآز تأمل ایدلمه نصوصه مخالف کلن اعتقادات
علمیه یا ظاهر البطلاندر ، یاخود فرضیه حالتدن
هنوز قورتلماش ، دکیشمکه نامزد بر عقیدهدر .